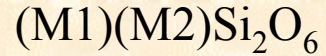

PIROKSENY

(jednoskośne, rombowe)

Pirokseny to krzemiany o wzorze ogólnym:

M1 – Ca, Mg, Fe²⁺, Mn²⁺, Na

M2 – Fe³⁺, Al³⁺, Ti⁴⁺; Mg, Fe²⁺, Mn²⁺

PIROKSENY

Pirokseny o znaczeniu skałotwórczym dla skał magmowych:

A. Pirokseny rombowe:

szereg enstatyt-ferrosylit ($\text{Mg}_2\text{Si}_2\text{O}_6 - \text{Fe}_2\text{Si}_2\text{O}_6$)

B. Pirokseny jednoskośne:

szereg klinoenstatyt-klinoferrosylit ($\text{Mg}_2\text{Si}_2\text{O}_6 - \text{Fe}_2\text{Si}_2\text{O}_6$)

szereg diopsyd-hedenbergit ($\text{CaMgSi}_2\text{O}_6 - \text{CaFeSi}_2\text{O}_6$)

augity ($\text{Ca, Mg, Na}(\text{Mg, Fe}^{2+}, \text{Al, Fe}^{3+}, \text{Ti})(\text{Si, Al})_2\text{O}_6$)

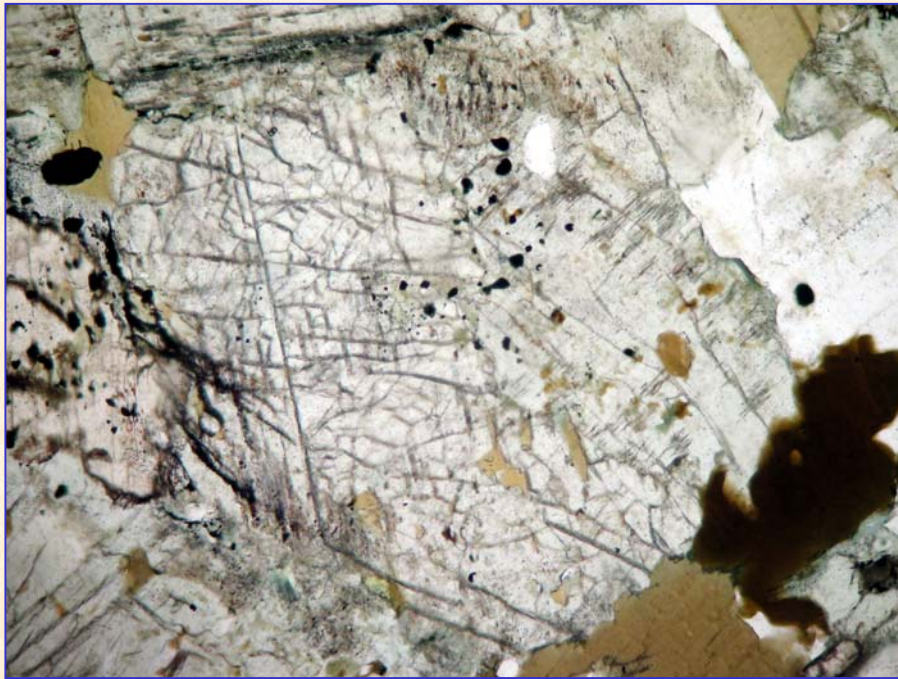
pigeonit ($\text{Mg, Fe}^{2+}, \text{Ca}(\text{Mg, Fe}^{2+})\text{Si}_2\text{O}_6$)

PIROKSENY

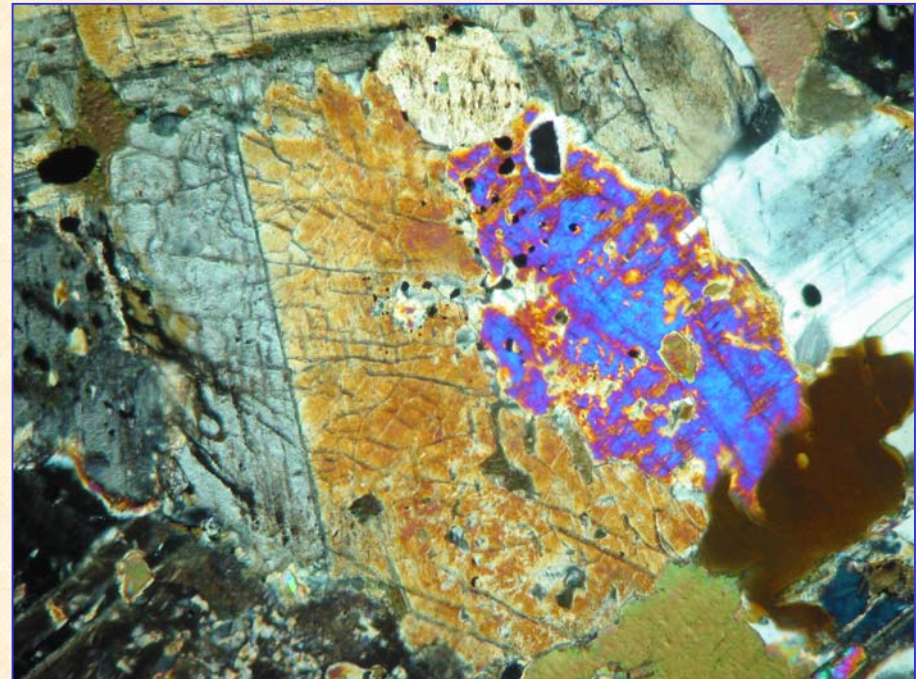
CECHA	pirokseny
Forma	krótkie słupki
Wykształcenie	zwykle hipautomorficzne, lub automorficzne
Łupliwość	dwukierunkowa, wyraźna ale niezbyt dokładna, systemy łupliwości krzyżują się pod kątem 87°
Relief	wysoki
Barwa/pleochroizm	bezbarwne, bladozielone lub bladożółte, rzadko jasnobrunatne pleochroizm rzadki, słabo dostrzegalny
Bliźniaki	stosunkowo rzadkie, pojedyncze i wielokrotne
Barwy interferencyjne	wysokie I rzędu do średnich II rzędu ($\Delta=0,007-0,040$)
Inne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ lamelki z odmieszania ➤ ulegają amfibolityzacji, chlorytyzacji ➤ niekiedy budowa pasowa

PIROKSENY

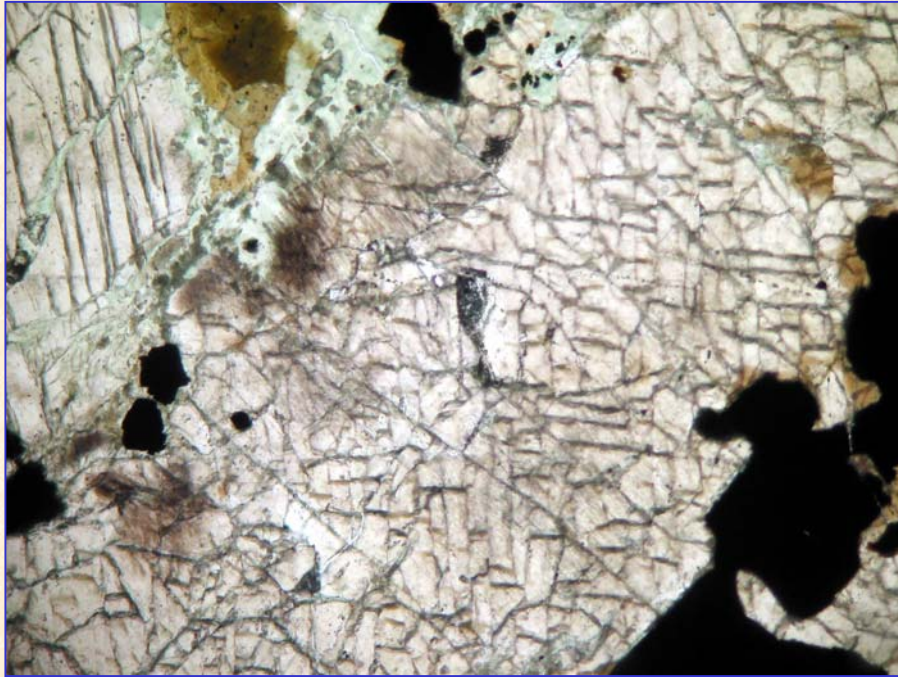
Kryształ piroksenu w przekroju prostopadłym do wydłużenia słuca. Widoczna dwukierunkowa łupliwość.

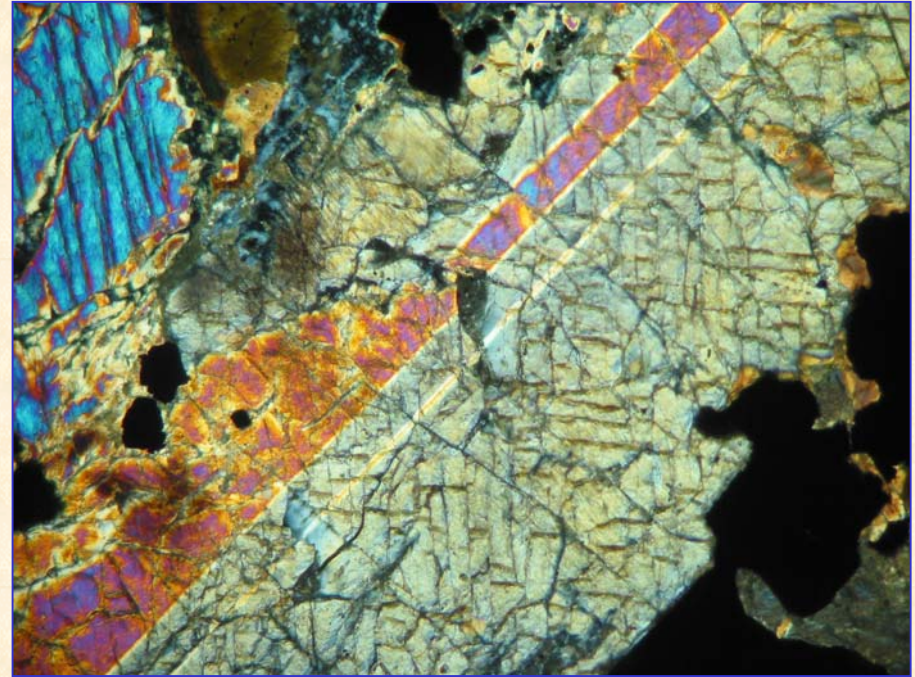
Kryształ piroksenu w przekroju prostopadłym do wydłużenia słuca. Widoczna dwukierunkowa łupliwość. Dwa polaryzatory, skrzyżowane.

PIROKSENY

Kryształ piroksenu w przekroju prostopadłym do wydłużenia słupa (w piroksenicie). Widoczna dwukierunkowa łupliwość.

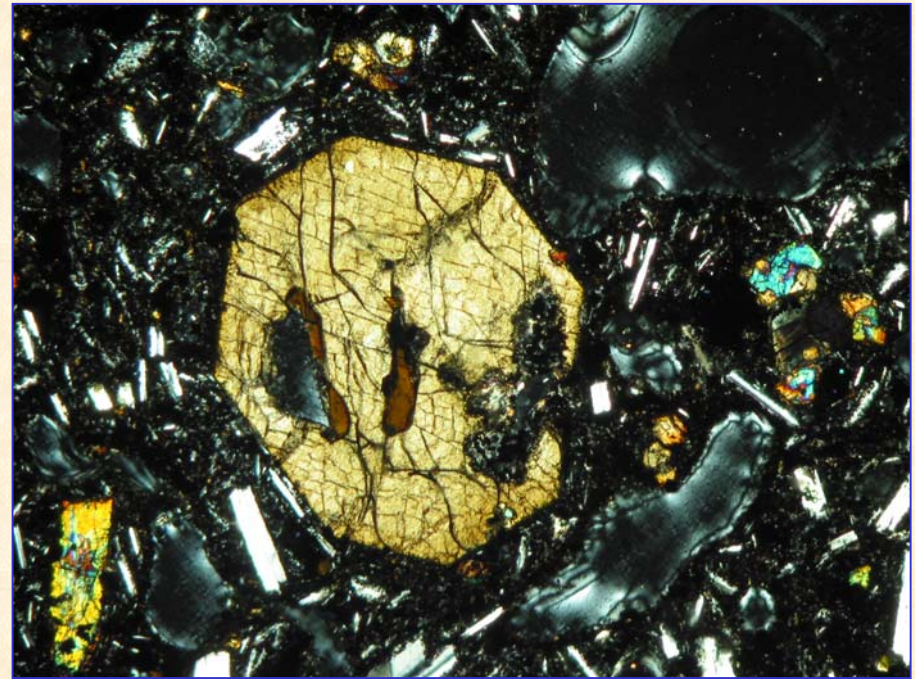
Kryształ piroksenu w przekroju prostopadłym do wydłużenia słupa (w piroksenicie). Widoczna dwukierunkowa łupliwość, oraz lamelki bliźniacze. Dwa polaryzatory, skrzyżowane

PIROKSENY

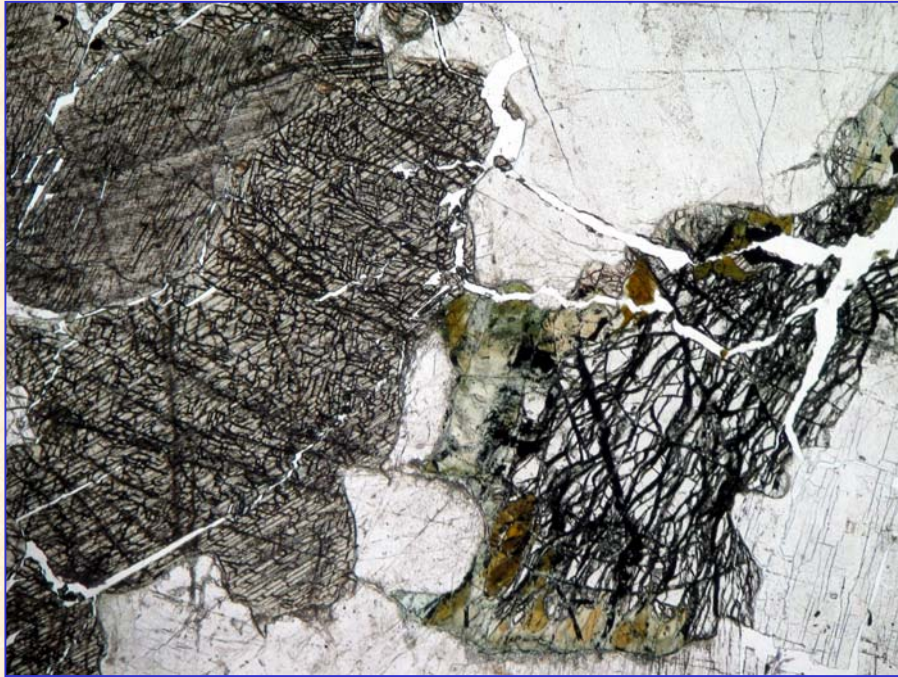
Automorficzny kryształ piroksenu w bazalcie.

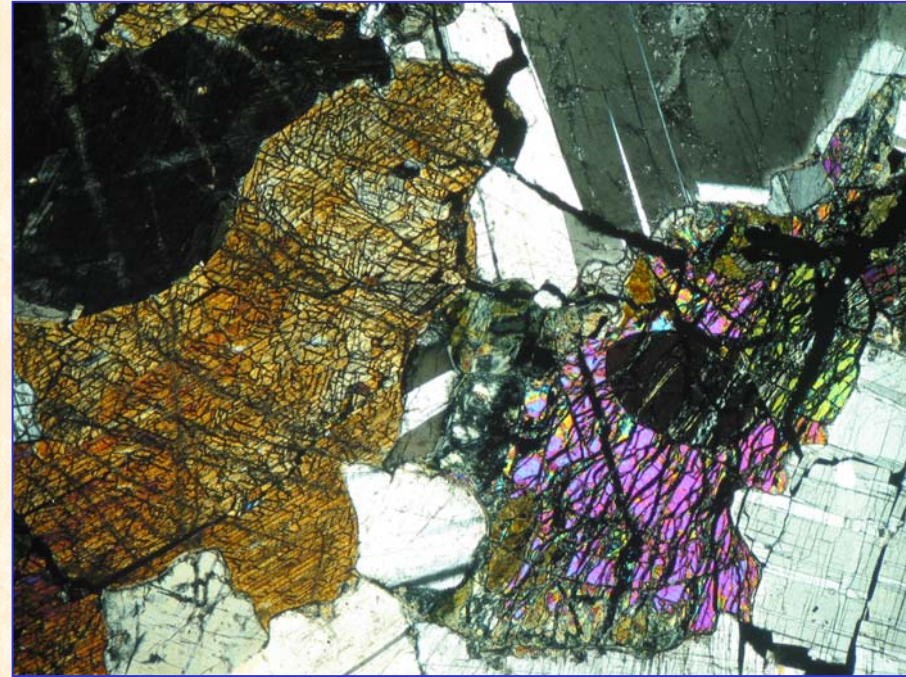
Automorficzny kryształ piroksenu w bazalcie.
Dwa polaryzatory, skrzyżowane.

PIROKSENY

Kryształy piroksenu (po lewej stronie kadru) i oliwinu (po prawej stronie kadru) w gabrze.

Kryształy piroksenu (po lewej stronie kadru) i oliwinu (po prawej stronie kadru) w gabrze. Widoczna różnica w barwach interferencyjnych obu minerałów. Dwa polaryzatory, skrzyżowane.

OLIWINY $(\text{Mg, Fe})_2\text{SiO}_4$

(rombowy)

Roztwór stały ogniw końcowych składających się z:

forsterytu Mg_2SiO_4

fajalitu Fe_2SiO_4

Znaczenie skałotwórcze mają głównie kryształy bogate w cząsteczkę magnezową.

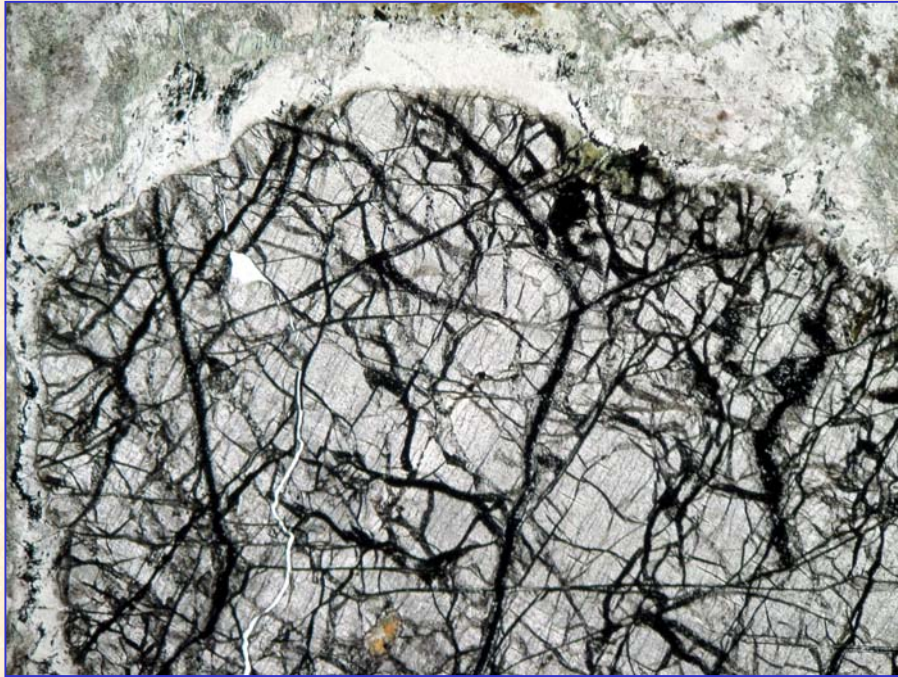

OLIWINY

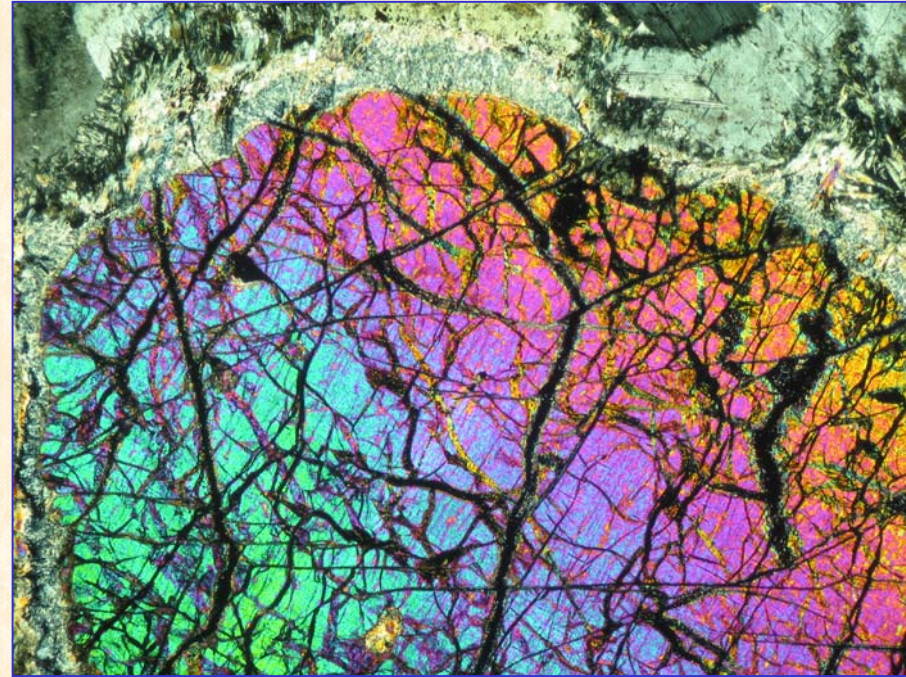
CECHA	oliwiny
Forma	tabliczki (kryształy grubotabliczkowe), ziarna
Wykształcenie	zwykle hipautomorficzne, lub ksenomorficzne
Łupliwość	brak
Relief	wysoki
Barwa/pleochroizm	bezbarwne (jedynie fajalit jasnożółty do pomarańczowego)
Bliźniaki	brak
Barwy interferencyjne	średnie/wysokie II rzędu ($\Delta=0,033-0,052$)
Inne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gęsta sieć nieregularnych, grubo zarysowanych spękań ➤ fenokryształy niekiedy wykazują budowę pasową, z zatokami korozyjnymi ➤ ulegają rozpadowi, m. in. na serpentyn, magnetyt, czy optycznie jednorodną substancję (najczęściej obwódki) o barwie pomarańczowo-czerwonej (iddingsyt) lub zielonej (bowlingit)

OLIWINY

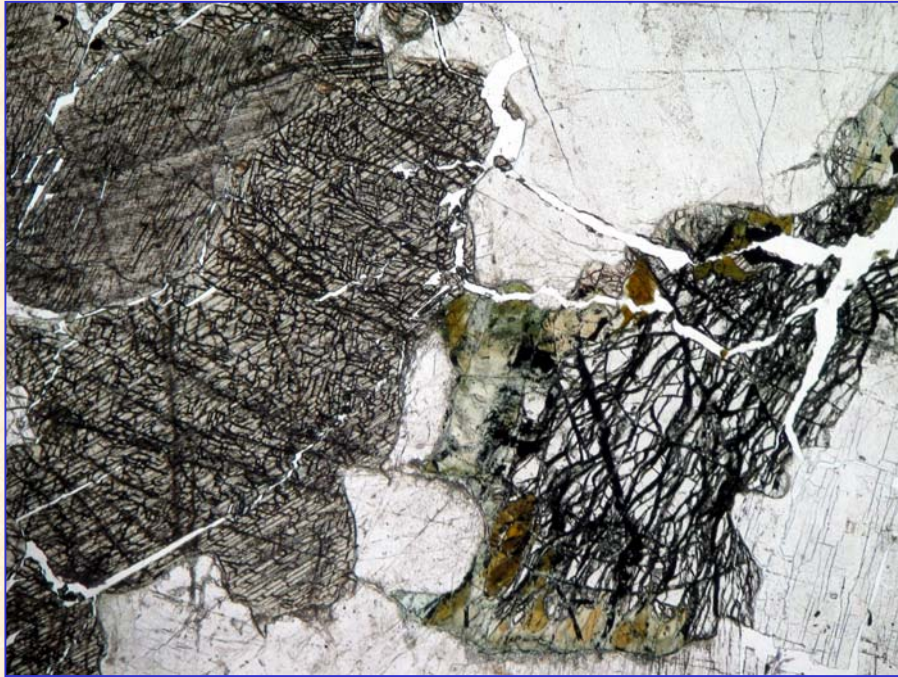
Kryształ oliwinu.

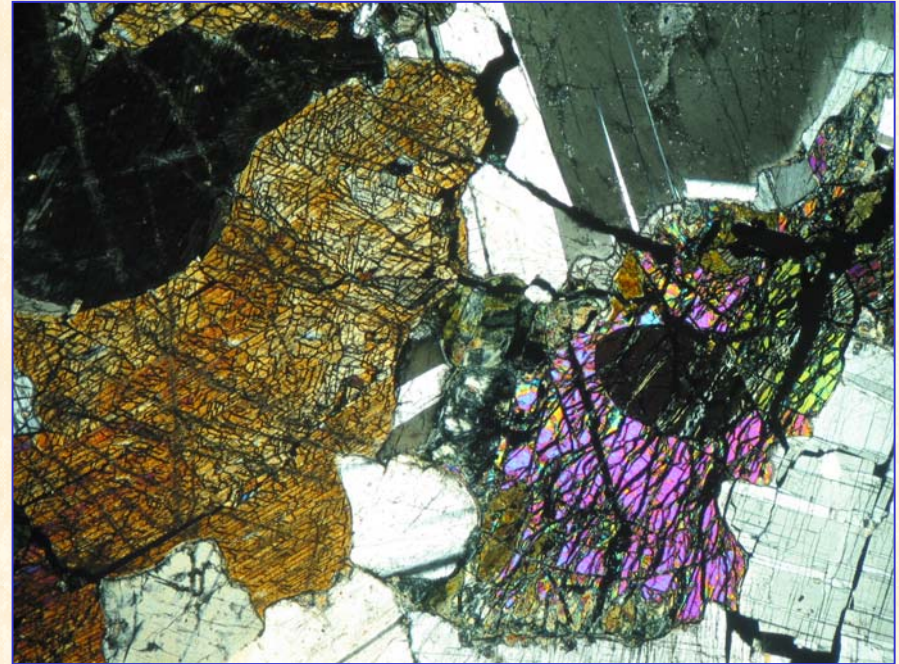
Kryształ oliwinu. Dwa polaryzatory, skrzyżowane.

OLIWINY

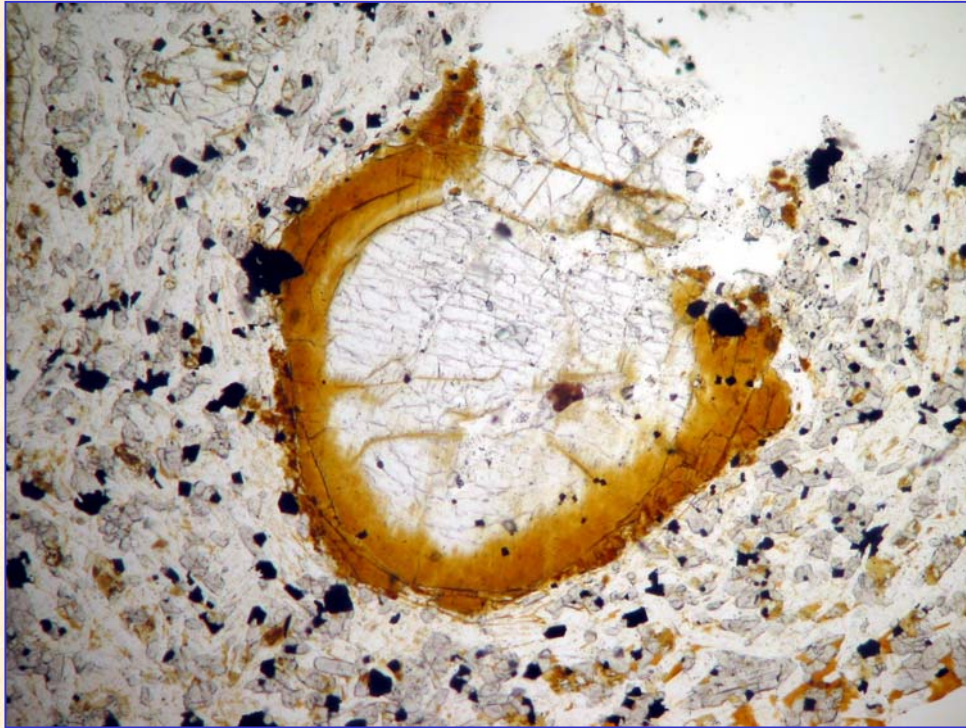
Kryształy piroksenu (po lewej stronie kadru – widoczna łupliwość) i oliwinu (po prawej stronie kadru-widoczna sieć grubo zarysowanych spękań) w gabrze.

Kryształy piroksenu (po lewej stronie kadru-b. interferencyjne wysokie, I rzędu) i oliwinu (po prawej stronie kadru-b. interferencyjne wysokie II rzędu) w gabrze. Dwa polaryzatory, skrzyżowane.

OLIWINY

Kryształ oliwiny z obwódką iddingsytu (brunatno-pomarańczowa) w skale wylewnej.